

Sygn. akt I C 2376/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Radosław Jeznach

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Petrykowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2015 r. w P.

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko A. A.

o zadośćuczynienie

1. oddala powództwo;
2. przyznaje na rzecz adw. K. S. wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu w kwocie 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) powiększonej o 23% należnego podatku VAT, którą to kwotę wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w P. (...).

Sygn. akt I C 2376/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 11 sierpnia 2014 r. powód J. J. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego A. A. kwoty 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany adwokat A. A. został wyznaczony z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie sygn. akt I ACa 32/14; powód prosił ustanowionego dla niego z urzędu pełnomocnika o spotkanie w Areszcie Śledczym w W. celem omówienia sprawy – do spotkania nie doszło, zaś w dniu 31 lipca 2014 r. pełnomocnik sporządził opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej; zdaniem powoda pozwany naruszył w ten sposób zasady etyki zawodu adwokata, faktycznie ograniczając powodowi prawo do obrony. Według powoda pozwany naruszył jego dobro osobiste w postaci braku szacunku.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 listopada 2014 r. pozwany A. A. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany przyznał, że został wyznaczony przez Sąd Apelacyjny w K. w postępowaniu kasacyjnym jako adwokat z urzędu celem zbadania podstaw do sporządzenie skargi kasacyjnej i ewentualnego jej wniesienia lub sporządzenia opinii o braku podstaw do jej wniesienia; podkreślił, że wykonał wszelkie nałożone na niego jako pełnomocnika obowiązki – sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej nie może być traktowane jako zaniechanie lub działanie naruszające dobra osobiste powoda. Zdaniem pozwanego prawidłowość wywiązania się ze swoich obowiązków nie była warunkowana skontaktowaniem się z powodem, tym bardziej iż powód nie zaferował w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. żadnych dowodów wymagających omówienia z pełnomocnikiem. Pozwany wskazał na brak przesłanki jego odpowiedzialności w postaci bezprawności; podkreślił również, że Sąd Apelacyjny w K. przyznał mu wynagrodzenie za sporządzenie opinii, czym dał wyraz jej należytego sporządzenia.

W piśmie procesowym z dnia 01 kwietnia 2015 r. pełnomocnik powoda popierając powództwo wniósł o załączenie akt sprawy II C 578/12 Sądu Okręgowego w K. (1) (sygn. akt w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Apelacyjnym w K. I ACa 32/14) i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w nich się znajdujących na okoliczność naruszenia dóbr osobistych powoda, dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w pozwie – który to dowód w stosunku do powoda przeprowadzić należałoby w drodze pomocy sądowej przed Sądem Rejonowym w W., właściwym z uwagi na fakt przebywania przez powoda w Areszcie Śledczym w W..

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2015 r. pełnomocnik powoda poparł powództwo o ochronę dobra osobistego wskazanego w treści pozwu oraz wnioski zawarte w piśmie procesowym z dnia 01 kwietnia 2015 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W sprawie sygn. akt I ACa 32/14 przed Sądem Apelacyjnym w K., zakończonej wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2014 r., adw. A. A. ustanowiony został pełnomocnikiem powoda J. J. w postępowaniu kasacyjnym. W dniu 31 lipca 2015 r. adw. A. A. sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od w/w wyroku wskazując, iż brak jest przesłanek uzasadniających wniesienie nadzwyczajnego środka zaskarżenia (kopia opinii k. 25-26); informację o sporządzeniu opinii wraz z jej odpisem adw. A. A. przesłał J. J. (kopia pisma k. 27); adw. A. A. opinię z dnia 31 lipca 2014 r. sporządził wyłącznie w oparciu o analizę akt sprawy I ACa 32/14, w szczególności nie nawiązał bezpośredniego kontaktu z J. J. (bezsporne). Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2014 r., sygn. akt I ACa 32/14, Sąd Apelacyjny w K. przyznał na rzecz adw. A. A. wynagrodzenie w kwocie 3 321 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej J. J. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym (kopia postanowienia k. 28-29).

J. J. jest bezdzietnym kawalerem, ma wykształcenie podstawowe, od lutego 2000 r. przebywa w warunkach izolacji penitencjarnej; aktualnie przebywa w Areszcie Śledczym w W..

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie wyżej wskazanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy niniejszej oraz niekwestionowanych wzajemnie twierdzeń stron.

Sąd pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika powoda jako nieprzydatne w sprawie (art. 217 § 3 kpc); stan faktyczny ustalony został w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy na podstawie dokumentów i twierdzeń stron – zbędne było w istocie zapoznawanie się przez Sąd z aktami sprawy prowadzonej przez Sąd Okręgowy w K. (1) albowiem udział pozwanego w sprawie sprowadzał się wyłącznie do postępowania kasacyjnego, jedyną czynnością podjętą przez pozwanego było sporządzenie opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Podkreślić należy także, iż nie istnieje dowód z akt sprawy – strona powodowa nie wskazała natomiast konkretnych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, które miałyby zostać zaliczone w poczet materiału dowodowego. Dowód z przesłuchania stron zgodnie z systematyką przepisów formalnoprawnych ma charakter subsydiarny (art. 299 kpc); co do zasady w sprawach o naruszenie dóbr osobistych istotnie jest on przeprowadzany, natomiast w żadnym wypadku nie może stanowić środka w drodze którego powód będzie dopiero poszukiwał twierdzeń stanowiących podstawę faktyczną formułowanych roszczeń – podstawa faktyczna roszczeń winna wskazana być w sposób stanowczy, jasny i precyzyjny już w pozwie, bądź też sprecyzowana przez pełnomocnika w formie pisma procesowego lub stanowiska zajętego w toku rozprawy. W świetle treści załączonych do akt sprawy niniejszej dokumentów oraz twierdzeń powoda zdaniem Sądu uznać należało, iż przesłuchanie stron jest środkiem dowodowym zbędnym dla właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić przy tym należy, iż strony procesu obowiązują swego rodzaju lojalność procesowa, wyrażająca się w obowiązku dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiania dowodów (art. 3 kpc) – z jednej strony sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy, z drugiej zaś uczestnicy procesu obowiązani są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko (art. 6 kpc). Sytuację, w której powód zdawkowo formułuje twierdzenia odnośnie okoliczności faktycznych w treści pozwu, nie poszerzając ich w sposób właściwy w toku procesu korzystając z usług profesjonalnego pełnomocnika i oczekując, że swoje stanowisko

szerzej zaprezentuje poprzez złożenie zeznań w charakterze strony, ocenić właśnie należy jako nielojalność procesową, niesprawiedliwioną w żaden sposób tokiem postępowania.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 23 kc dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego zaś ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania oraz żądać, ażeby osoba dopuszczająca się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 kc i art. 448 kc). Zgodnie z art. 415 kc kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Zgodnie ze swoim stanowiskiem procesowym powód domagał się naprawienia szkody niemajątkowej polegającej na naruszeniu dobra osobistego w postaci „braku szacunku” oraz „pozbawienia prawa do obrony”.

Na wstępie wyjaśnić należy, iż odpowiedzialność z tytułu zadośćuczynienia stanowi formę odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkodę niemajątkową w postaci naruszenia określonego dobra osobistego; odpowiedzialność ta ma charakter deliktowy i opiera się na ogólnych zasadach wynikających z dyspozycji art. 415 kc – a zatem podstawowymi przesłankami jej ustalenia są : bezprawność działania lub zaniechania, wystąpienie szkody (majątkowej lub niemajątkowej) oraz adekwatny związek przyczynowy między zdarzeniem wywołującym szkodę a samą szkodą. Dla przypisania odpowiedzialności niezbędne jest zatem wykazanie przez osobę poszukującą ochrony prawnej faktu dopuszczenia się przez sprawcę czynu zabronionego – i to co do zasady w sposób pozwalający na przypisanie mu winy, wystąpienia szkody oraz normalnego związku przyczynowo-skutkowego między czynem a szkodą. Strona dochodząca zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu naruszenia dobra osobistego obowiązana jest udowodnić nie tylko sam fakt naruszenia dobra osobistego, ale także doznania krzywdy wskutek naruszenia dobra osobistego. Należy przy tym mieć na względzie, że nie każde naruszenie dobra osobistego rodzi prawo do żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. W ocenie Sądu nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w związku z działaniami pozwanego, które według powoda miały charakter bezprawny i wywołujący szkodę.

Przede wszystkim zdaniem Sądu nie może być mowy o bezprawności działania pozwanego, który podejmował czynności w ramach obowiązującego porządku prawnego : zgodnie z art. 118 § 5 kpc jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu; do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi; opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej. Jeżeli opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy adwokat lub radca prawny – w takim przypadku właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wyznaczy innego adwokata lub radcę prawnego (art. 118 § 6 kpc). Stwierdzić zatem należy, iż sporządzenie opinii prawnej o braku podstaw do wniesienia skargi nie jest w żaden sposób działaniem bezprawnym; tymczasem w świetle twierdzeń powoda, to właśnie niewniesienie skargi kasacyjnej było działaniem naruszającym jego dobra osobiste – jednocześnie powód nie wskazał na żadne inne dodatkowe okoliczności mogące stanowić podstawę odpowiedzialności cywilnej pozwanego. Zauważyć przy tym należy, iż powód stanowczo określił zakres swojego żądania, którym Sąd jest związany – powód nie dochodzi w sprawie niniejszej odszkodowania za szkodę majątkową jakiej doznał w związku z rzekomo błędną opinią sporządzoną przez pozwanego, ale zadośćuczynienia za odstąpienie od wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia : nie przesądzając zatem, czy w/w opinia była trafna czy błędna (Sąd Apelacyjny w K. przyznając wynagrodzenie jej autorowi oraz nie korzystając z możliwości przewidzianej w art. 118 § 6 kpc jak się zdaje jasno dał wyraz swojej pozytywnej oceny co do prawidłowości

czynności podjętych przez pozwanego) stwierdzić stanowczo należy, iż sam fakt odstąpienia od sporządzenia skargi kasacyjnej w żaden sposób nie stanowi autonomicznej podstawy formułowania roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia, nie jest to zachowanie bezprawne ani w jakikolwiek sposób obiektywnie naruszające dobra osobiste. Nawet ustalenie, że pozwany sporządził błędną opinię prawną, nie usprawiedliwiłoby odpowiedzialności za szkodę niemajątkową. Wskazać nadto należy, iż oczywista bezpodstawność roszczenia powoda wynika także z faktycznego braku dobra osobistego, które miałyby zostać naruszone zachowaniem pozwanego : jakkolwiek doktryna i orzecznictwo dość szeroko ujmują pojęcie dobra osobistego, to trudno za takie jednak uznać potrzebę odbierania przez powoda wyrazów szacunku (tak chyba należałoby nazwać dobro osobiste powoda naruszone w jego mniemaniu przez pozwanego). Niezwykle trudno wyobrazić sobie stan faktyczny, w którym poprzez nieokazanie szacunku (czyli swoistą bierność w tej sferze) dochodzi do naruszenia dobrego imienia czy też godności osoby; w sprawie niniejszej pozwany nie był w żaden sposób zobowiązany do okazywania szacunku powodowi, miał jedynie w sposób należyty wywiązać się z nałożonego na niego przez Sąd Apelacyjny obowiązku. Powód odmiennie od pozwanego ocenia kwestię zasadności wniesienia skargi kasacyjnej, jednak to przekonanie w żaden sposób nie przekłada się na obiektywnie stwierdzalny fakt naruszenia dóbr osobistych; poczucie krzywdy odczuwane przez powoda w sprawie niniejszej ma charakter wybitnie subiektywny i nie znajdujący odzwierciedlenia w powszechnym odbiorze. Zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie podnosi się, że naruszenie dobra osobistego rozpatrywać należy tylko w granicach przeciętnych ocen społecznych, a nie indywidualnego odczucia osoby domagającej się ochrony (uchw. SN z dnia 28 maja 1971 r., III PZP 33/70, OSNCP 1972, nr 11, poz. 188); ujęcie obiektywne pozwala uniknąć ochrony, subiektywnie i nadmiernie odczuwanych skutków naruszeń sfery osobistej (tak J. Piątowski, Glosa do wyroku SN z dnia 16 stycznia 1976 r., II CR 692/75, NP 1977, nr 7-8, s. 1146). Za obiektywną koncepcją dóbr osobistych przemawia również to, że dobra te "są wartościami niemajątkowymi, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w danym społeczeństwie", oraz że konieczne jest odróżnienie problemu stwierdzenia osobistego charakteru danego dobra od samej oceny jego naruszenia, a tylko niektóre dobra osobiste są szczególnie ściśle związane ze sferą psychiczną jednostki i wówczas stwierdzenie ich naruszenia jest utrudnione (A. Szpunar, Ochrona dóbr osobistych, Warszawa 1979, s. 106). Działania pozwanego nie spowodowały także „pozbawienia prawa do obrony” – po pierwsze powód jako inicjator postępowań sądowych nie korzysta z prawa do obrony jako strona ofensywna, po drugie mówienie o jakimkolwiek ograniczaniu prawa do sądu w odniesieniu do osoby powoda, który jak Sądowi to jest wiadome z urzędu, jest autorem kilkuset pozwów cywilnych i osobą w pełni wykorzystującą swoje uprawnienia procesowe na przykład co do korzystania z pomocy prawnej świadczonej z urzędu, wydaje się być absolutnie nieuzasadnione; jak wskazano wyżej, profesjonalny pełnomocnik stwierdził brak podstaw do wniesienia określonego środka procesowego, zaś odmienny pogląd powoda w tej kwestii może być wyrazem określonego nastawienia powoda oraz faktycznego nadużywania przez niego swoich uprawnień procesowych poprzez podejmowanie czynności oczywiście bezpodstawnych; nie jest bowiem realizowaniem prawa do sądu uporczywe wszczynanie postępowań których przedmiotem są roszczenia będące w odbiorze racjonalnie rozumującej osoby a limine oczywiście niezasadne.

Reasumując, wobec braku dwóch podstawowych przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego w postaci bezprawności działania oraz wystąpienia obiektywnej szkody niemajątkowej rozumianej jako naruszenie dobra chronionego prawem, roszczenie powoda uznać należało za bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w sentencji wyroku, przyznając na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika wynagrodzenie według stawki minimalnej wynikającej z § 6 pkt 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348) powiększonej o należny podatek VAT.

SSO Radosław Jeznach